

ných", zdá se, že málo sčítat k záloze sáhnutí, když jiných peněz nemá.

POKROKOVÍ DEMOKRATICKÝCH ČASOPISŮ přebíhají všechny meze. Když nemohou popřít, že bída, strašná bída ulehla na celou zemi za blahoslavené demokratické vlády, na místě slibovaného lidu blahobytu; když ovděčilo se, že jejich sliby, že třeba pomine, jakmile bude zákon Shermanův zrušen, byly tak klamné, jako sliby toho blahobytu; když bída stále vzrůstá a neví, nač jí svěřit, jak ji omluvit, hořekují, lomí rukama a slovědi "politikářům", politickým stranám, že se v kongresu "tahají"—a zas to musí odnést republikánům, že přejednání sdružili a nic se nečiní k úlevě té strašné bídě, kterou lid trpí. Nuž, to tvrdí vzhledem k tomu, že ve sněmovně poslanců mají demokraté většinu dvou třetin a mohou libovolně jednat; to tvrdí vzhledem k tomu, že republikánové až na malé výjimky hlasovali pro zrušení zákona Shermanova a že v debatě celni nekladou žádné překážky, nezdržují v nejmenším jednání, nýbrž podřídili se na debatě v čase samým demokraty ustanoveném a píníce svědomitě své povinnosti, starajíce se o prospěch země a lidu, neustávají uváděti důvody a důkazy, jak škodlivým a záhubným bude zákon Wilsonův, jestli bude přijat. Nuž, není již daleko do té doby, kdy rozhodne se o předložce Wilsonově a přemýšlejíci čtenářstvo nabude nových důkazů, že bylo a jest demokratickými řeči a sliby klamáno. Kdo není předsvědčen ještě, že trvají nyní již tísne, nejen v městech, nýbrž i na venkově, zavinuje ohrožení našeho průmyslu demokratickou celní předlohou, přesvědčí se již brzo, až tato bude přijata.

Cukrovarnictví v konech.

Nová celní předloha, tak jak opravena v sněmovně poslanců, bude hřebem do rakve veškerému cukrovarnictví, řepovému i třtinovému. V nerozumném svém justamentu rušili demokraté veškerou ochranu pro tento důležitý a mocně se vyvíjející obor hospodářství průmyslu. Cukr byl a jest jedním z našich hlavních předmětů přivozu. Druhdy přivážen byl vesměs ze západo-indických ostrovů, ležících jižně od Floridy a hlavně z ostrova Kuby, v minulých letech ovšem též z Francie, Německa a Rakouska a spotřeba jeho dosáhla až 100 milionů dolarů ročně. Jedno sto milionů dolarů, které jsme jedním neb druhým způsobem vytěžit musili, jsme každým rokem posílali do ciziny. Byl to zlatý proud, který odtud stále plynul, na naši újmu.

Naše jižní státy bez ochrany nemohou a nikdy nebudou meci soutěžit v pěstování cukru s Kubou a ostatními západo-indickými ostrovy, aneb s Havajskem, kde jsou přírodní poměry zvláště příznivé pro cukrovou řtinu. Však není dojata příčina, proč by nemohlo se zde vyrobiti dostatek cukru řepového, právě tak dobře, jako ve Francii, Německu a Rakousku a proč by těch 100 milionů dolarů nemělo zůstat doma, v rukou lidu. Mámeť dojata půdu, která oředí půdy evropské a máme též zvláštní přiměřené. Jen v jednom směrem se rovná Evropě: v láci práce, kterou jest potřeba k vypěstování řepy. Práce v této zemi pod blahodárným působením ochrany celní stávala lepší odměny, než kdekoliv jinde v celém světě a tato drahá práce nemohla při pěstování řepy obstát bez ochrany v soutěži s láctvými pracemi evropskou.

To postřehli republikánové a aby umožnili vznik průmyslu toho zde a zhradili ten sto milionův zlatý každoroční proud ze země, dali cukrovarnictví náležitou povzbuzení přídělové premie 2 centů na libru cukru.

To mělo za následek nejen vystavení několika cukrovarů na zkoušku, nýbrž i valný zřet cukrovarnictví třtinového v jižních státech. Cukrovary řepové prospívaly obzvláště a byla veškerá naděje, že budou se zmatat a mohotnět a stanou se nejen důležitým průmyslem, nýbrž i veledůležitým činitelem v hošpodářství, aby povedou k dokladnějšímu hošpodářství, k umenšení rozlohy jinými lacinnými plodinami osávaných a k lepšímu využitkování půdy vůbec.

Důležitost toho uznávala i sama komise finanční, ponechaje premii na cukr a majte v úmyslu pouze toto každoročně snižovati, ponechaje též malé clo na rafinovaný cukr. Váak většina demokratů v kongresu ve svém nerozumu zmařila jediným rozmachem každou naději na zřet cukrovarů zde. Zrušiliť nejen premii úplně, nýbrž také i skrovné clo jedné pětiny centa na cukr rafinovaný.

Co se poslednějšho týče, na tom nezdá se mnoho záležitosti. Clo nyní má, McKinleyho, obnáší i centu a až mělo se za to, že snížením na to míru bude musit trust cukrovarnický zaniknouti, nespínalo se toto očekávání. Proto zdá se, že rafinacie nemají žádné ochrany zapotřebí a mohou bez ní obstáti. Jinak je ale s cukrovary, ať třtinovými, aneb řepovými. V tom shodují se všichni, že bez dostatečné ochrany aneb podpory nemohou se udržeti a proto musí padnouti.

Jest ovšem možno, že předloha neprojde v tom znění, jak přijata je sněmovnou. V senátu dojistá senatoři z Louisiany vynasnaží se o opravu, tak aby výroba cukru byla chráněna. Váak jest-li to se nezdaří, bude nejen konec cukrovarům, nejen pro dobu nyníjší, nýbrž i pro budoucí. Neboť kde se pak naleznou podnikatelé, který by byl ochoten peníze do podniku vložit, když by později opět postačitelná podpora neb ochrana se nablízela, když má před sebou příklad hanebné věrolomnosti, když ví, že každým rokem, každou volbou, může nastati změna a nová vláda nejen, že něctí se vázána závazky předešlé, nýbrž považuje za povinnost, rozkopat vše, co před ní bylo vykonáno.

Německo, Francie a Rakousko věděly proč jásají nad vítězstvím demokratickým před 14 rokem.

Z chicagského světa.

Od našeho zvláštního dopisovatele.

(Dokončení.)

Dobře učinili tedy Ludvíkovi, že vzali z Chicaga roh a zajeli si na východ; zde již dolárky by o masopustě nekapali, poněvadž nastává již maškarní frey a tu musí Thalie, musí stranou. Za to princ Karneval rozvinul svůj prapor a mávnul jim na znamení, že nastává bláznivá doba, na a jemu tance chtějí mládež nejraději holduje. Divadel se odbývalo minulého roku více, než-li kdy před tím a proto se nedivíme, že obecenstvo je vyčerpáno a že chce také nějaký groš obětovat na rozličné ty mumraje a v jejich zakuklení se pobavit. Ludvík může být spokojen, sklízelt za svá představení, jak vavřiny, tak i žluté zlato. Dokud se držel reportoiru, jaký sem z Čech dovezl a dával kusy společnosti nastudované, šlo na jevišti vše jako po šňůře; avšak jakmile zabloudil na nezvyklé pole — řekněme Shakespeara — již to vážlo, což důkazem bylo představení Hamleta, jehož přistihl tak, že by ho byl sám zvěčnělý autor s třetí poznal. Mnoho občanů našich, mělo přfležitost obdivovat slavného Bootha, Keana, Mitterwurzera a jiné interprety děl nedostizitelného básníka anglického a proto není divu, že od tak rutinovaných herců, se očekávalo lepší provedení, než jaké mohli

podat zdejší ochotníci, již též mivali nešťastný ten nápad, že opovrhli se v jeho domfálivosti, Shakespeara díla — dít bez nože. Naše obecenstvo dík velmi málo o klasické kusy, jemu jsou milejší díla viastenecká, jimž rozumí, aneb rozmarné frašky, obrasy ze života a veselohry, při nichž si buďte zapláče anebo dosyta vysměje. Tohle vyťahování Shakespeara na české jevišti by mělo již přestat; vřdyť nikomu z nás choděra neubíhá, a ti již ho mají na svélo mi, mohou od něho al se s ním v nadsvěti sejít, lehoučko sřenout nějakou lauku, co honorát za — dření kůže. Máme zde ovšem několik dobrých ochotníků a ještě více ochotnic, jako: sl. Hedvika Habenichtova, paní H. Stejkalová, paní Pittová a paní Košarová, jež by se v některých úlohách směle mohly měřit s dámmi společnosti Ludvíkovy, avšak jako jedna viastovka neodělá jaro, tak jedna dobrá úloha nevytrhne celý kus. Ochotníkům schází dosud celková soubra, študování úloh na zpaměť a dobrá rezie a dokud toho nedosáhnou, budou divadla co se týče provedení, vřdycky pokulhavat. Ochotníci se arci nemohou divadla tak věnovat, jako herci z fomesla, váak mohli by hráti v delších přestávkách, tak že by mohli úlohy lépe proktudovat.

Obecenstvo je namlááno hrou Ludvíkovou a proto požaduje za svých 50 aneb 35 ctů, něco více od ochotníků, než před přfchodem oné společnosti do Chicaga. Jen co je pravda. Ostatně potrvá-li nyníšší mizerie ještě několik měsíců, přestanou divadla a dupandy samy sebou a pak nastanou možná divadla, při nichž diváků bude stýdnout krev v těle, hrázou a zděšením. Vřdyť celé davy nezaměstnaných chudáši, blouzí ulicemi města a v rozsáhlých továrnách mnohých panuje dosud děsné ticho. I mezi spořivým národem našim, zavřádl nedůstatek a bída, tak že velké množství krajanů se hlásí o podporu. Český výbor pro chudé činí se seč může, aby z dobrovolných přispěvků podělil hladověcí chlebem a masem, ač má prostředků velmi málo po ruce. Přispěvky se pomalu scházi, čemuž se nemust nikdo divit v nyníšší době, kde i zámožnější každý cent dvakrát obrátí, než-li jej vydá. Ten nepřetržitý vř slavnostní minulého roku, výstava a jiné ještě zábavy, pohltily kde jaká úspora byla, poněvadž nikdo takovou mizerii nečekal a v naději na lepší časy rádsvou hřivnou na rozličné ty slavnosti přispíval. Křžený obrat se však nedostavil, za to však bída a nouze a tu těžko z prázdného pytle sypat.

Máme tu ovšem ještě boháče ale mnohý z nich by raději bral než dával. U jednoho výbor pro chudé pochodil divně. "Já zadarmo nic nedávám, pravil nadutě; kdo chce může přijít dělat za 75 ctů denně a basta!"

Že vykonání oné práce mělo ceny od dvou do třech dolarů za den, to vyřídilich onen neřekl. Za tak humaní jednání, by si ono dobrotisko zasloužilo lískovkou na "siedlajs", — vřdyť bylo také kdysi chudásem a vř jak hlad bolí. A takových máme zde více. Vřdyť se nestydí mnozí domácí páni žebrat o podporu, ač mají z čeho žít. Takový bídák je horší psa, který ač sám nasycen, přece nedopřeje sousta druhu svému a zahrabává je. Zdejší denníky však takové pijavice nemilosrdně staví na prahy, tak že mnohemu z nich přešla již chuť, okrádat chudáse o almužnu. Vzdor však této bídě, pokračuje jeden chvályhodný, národní podnik ku předu. Je to zájem o naši útulnu, 10,000 dolarů, je přý již zabezpečeno, a kdyby nebylo nyníšší peněžní tísne, vykazoval by fond zajisté více. Mnoho občanů se přihlásilo za členy s vkladným \$100, jako jsou: p. Václ. Hošek,

majitel grocery a domu na Centre Ave., J. Matoušek, M. Kirschman a jiní, již velice se zajímají o založení útulny. P. Fr. Zajček, notář a 18. ulice, daroval k tomu účelu dva loty v ceně 10 set dolarů. Nyní důležitý národní podnik tento znal neuvřano i domfajmo, že nejděle do 3 roků, bude "Domov starých" obyčlen a naděle zvoléhovan ku slávi Čechů, jako se dříve našim "Národním hřbitovem", jenž znova impozantně branou okrášlen, skví se jako převrácený skvost a slouží panu Křivánkovi co architektu ku ctí. Do cechu našich českých architektů, vřdoupili po odbyté zkoušce, též vážený a zkušený bývalý stavitel u. Frant. C. Lajer, upřimný viastenec a Sokol, kterýž provedl již mnoho nákladných a nádhurných staveb nejen mezi Čechy ale i mezi Američany.

V českém Chicagu je nyní takřka každé odvětví zastoupeno. Máme zde průmyslníky, již vlastně velké továrny; velkoobchodníky; našané malře; hudebníky; umělece; českou hudební konservatoř, v níž jsou učitelé pro zpěv; pan Erst, pro hřibu na housle pan Hladký; a konečně právníky, notáry — a řajstry. O lékaře zde také není nouze, jichž Nestorem je pan Dr. Habenicht, jakož i o lékárníky, z nichž jak se zdá jsou pánové V. Vávra na Centre Ave. a K. Kvřtek na Throop, jakož i p. Šimek na Blue Isl. nejoblíbenějšími.

U nás v Chicagu, každého dne něco nového přiroste. Velební otcové na Allport ul. chtějí přý na obranu svaté vřry řřmské, vydávat denník s hřřým ohlavením "Národ". Jen aby se po krátkém čase "nemělovali marod"; tak jako jeden předchůdce jejich, z Centre Ave. Na nyníšší bída, máme těch "pejprů", zrovna tak dost, ne-li mnoho, pročť "give us a rest!" Pak bychom se mohli pro samé řřvanice a hádky z Chicaga vystěhovat; beztoho to není již k vydržení. Až zase nadejdou jarní volby, při nichž několik kandidátů aldermanství poběhne, bude tak jako tak rámusu dost, k čemu tedy rozmnožovat dosavadní denníky, kteří volební boj si "vyřajtuji" mezi sebou samy.

V našich wardách, je dosud ticho, jen v deváté se dusí cosi pod pokličkou, z čehož může být Němci Rhodemu řřpatně, kořne-li z toho. Nu, devátá warda by si mohla gratulovat, kdyby se ho zbyla neb co ten jako alderman v radnici vykonal za rok, rovná se hotovému — nic. Dostal se do rady pomoct Čechů, již byli tak pozpřdíli a nechali se vodit několika jeho českými přátely za nos a pomohli jej zvolit. Jak se doslychá má opět zálsusk na onen úřad, avšak bohďá, že krajané udělají domřšlivému Němci přes rozpočet čáru, a budou podporovat Čecha, třeba běžel neodvisle. Němce jako Němce, mohou si vzít příklad z Hessinga, který obsazuje hlavní poštu, bez mála samými "kulturtrými", třeba byli u věci té hotovými zeleňáky a ignoruje ostatní národnosti. P avdou je, že nás dole, či nahore, znají jen tehda, když jim hlasy svými pomáháme k tučným úřadům.

"Je to bolt" Hřřvá starý řřbešta, řřpinavé řřrdlo, ta politika; řřerušějíť neřř moje onuce, ale když hořř se bez ní v ty Americie nabejdem — vřma."

A my mu řřdí přřsvědčime.

Ku konci se dříve zmínit též o tom, že slěna Hřřva Habenichtova, kteráž se věnovala divadelnímu umění a píně študuje v Auditorium dramatika, vřdoupil na českém jevišti v Schillerově "Maria Stuart" v titulní úloze, tak že možno očekávat pravý umělecký pořitek an slěna píně každou ji svřřenou úlohu, dokonale a svřdomitě ji študuje. Kus bude přř obsazen nejlepřmi ochotníky, již zajisté se přřidili, aby uspokojili, vyřřhanějšší požadávky obocenstva. "Maria Stuart" se má hrát na svátky v Duřkově stni.

HOVORNA.

Prosím dotazy přřfjet jménem tazatele opařřit dle možného přřvřmání a odpřřvřdí. Dotazy odpřřvřdí se a odpřřvřdí pouze pokud možno vřřtím vřřtím vřřtím.

Cordova, Neb. — Sdělte v Hovorně, jest-li v Omaze jaká továrna neb řřřna na rukavíčky; jest-li ne, v kterém městě v Americie bylo nejlépe pro zrušného rukavíčkáře a mnoho-li mzly vydělá řřřně neb denně. Teodor Jeněřk.

Odpořřvřdí: — V Omaze není žádné řřřny podobné, jest-li vyjmeme jeden obchůdce, jehož majitel hotoví na zakázku zrcřř pletené (vřněné). Nejvíce je vyvinut ten obor průmyslu v New Yorku, kde jsou dvě řřřtiny všech řřřen v zemi. Mnoho-li obnášř mřřa, není nám známo.

Box Butte, Neb. — Sdělte v Hovorně adresu dvou přednějšř listů v Brně na Moravě. Kolik dolarů by stálo předplatné na Moravskou Orlici? A. J.

Odpořřvřdí. — Lidové Noviny jsou nejhlavnějšřm tařřm listem národním v Brně a Moravská Orlice listem směru staročeského. Poslednějšř stojí v Brně 15 zř., do Americie as 18 neb 20 zř., tedy asi 7 neb 8 dol. ročně.

Crete, Neb. — Prosřm sdělte v Hovorně: 1.) Jak se budou pronajřm školní pozemky v Čeroky. — 2.) Jak brzo to bude. — 3.) Za jakou cenu. — 4.) Na jak dlouhý čas. — 5.) Přřjdou-li kdy do prodeje. — 6.) Byl-li by ten řřřitel, který na tom pozemku byřřl prvřm kupcem.

Odpořřvřdí. — Na totožný dotaz odpřřvřdáme již asi po pátě: 1.) Podle zákona. — 2.) Až bude Oklahoma státem. — 3.) Zákonem státu Oklahomy ustanovenou. — 4.) Podle zákona. — 5.) Jelikož nejsme vševřřdoudřmi, nemřřžeme vědět, jaké zákony budoucř stát Oklahoma vřřhledem k tomu přřřjme. — 6.) Totěž co přřřešřlé. — Jest nám potěšenřm zodpřřvřdati všechny dotazy, jež by mohly sloužit k poučenř čtenářstva, avšak když o jedné a tēže věci během roku přřřtuctukrátě dáme vysřřtlenř, pak je vřřu ukrádání mřřta jinřm záležitostem, odpřřvřdati na ně znovu.

Anjelé netřřř zlatou řřřou, ale řřř lidř by se chtěla ráda stát anjely. Jen že nemohou, poněvadž trpějí zlatou řřřou. Proto upřřřbřjte Hallerovu Australskou mařř a buřř anjely.

Byla mu udělena nejvyšší cena na světové výstavě.

Jediný čistý prášřek z vinného kamene. — Žádř 4 ammonie a kamence. Užíván v milionech domácností. — 40 let v popřřdí.